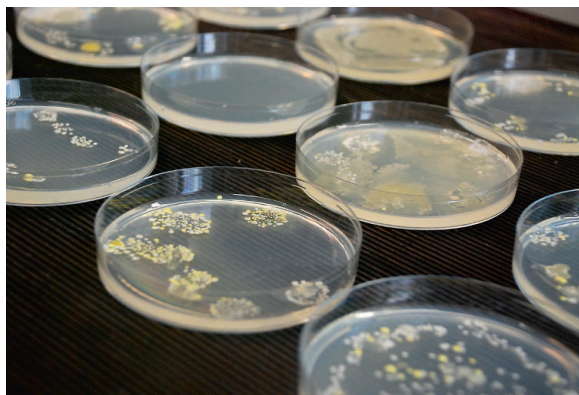

Uued elu märgid tänapäevases kunstis

Piibe Piirma – meediakunstnik

Kas usute, et meie ümber luuakse tulevikus 100% orgaanilisest materjalist kasvatatud ökokodud, mis kütavad end ise ning toodavad eluks vajalikku vett, õhku ja soojust? Et me kasutame energia hankimiseks elektri asemel bakterite loodavaid ressursse? Et 3D-printereid kasutades loome oma kehaosad endale kodus ise? Et antroopsusprintsibi rakendamisel peitub inimsarnase eksistentsi jätkumise võimalus ühesainsas pärmirakus, kui see vaid soodsale pinnale satub? Et kultuur ja suhtlemine ei peitu mitte interneti- ja sotsiaalvõrgustumises, vaid hiire närvisüsteemi toimimismalle järgides meie sees, välistades tulevikus nutijubinaid ja muu digitaalse riistvarapahna meie majapidamistes? Et muusika, mida kuulame, võiks olla looduse, näiteks bakterite või kingloomade, mitte traditsiooniliste lustipillide ja muusikasüntesaatorite toodetud? Et tuleviku linnaplaneerijad lähtuvad raku ehitusele omasest ratsionaalsusest või bakterikoloonia käitumise loogikast? Et ..., et ..., et ...? Need on tegelikult niisama olulised ja teaduslikud küsimused kui lapsel, kes pärib, miks meri on sinine või miks liblikas lendab – s.t see on kõige olulisem algus teadusliku ja loova mõtlemise ühendamisel. Jätkem küberneetikaajastule omased loogilised, ratsionaalsed ja mõistusepärased mõttemallid kõrvale ning mõelgem maailmale kui tervikule, milles nii teadus kui ka kultuur soovivad seda tervikut hoomata, elu mõista ja vastastikku üksteise keelest ja väljendusvahenditest õppida.

Eesti Kunstiakadeemia (EKA) arhitektuuriteaduskonna eestvõtmisel ning koostöös Toidu- ja Fermentatsioonitehnoloogia Arenduskeskuse (TFTAK), Tallinna Tehnika-

Eesti Kunstiakadeemia noorte kunstnike loodud elud Petri tassides.

Foto autor: Mari Hunt

ülikooli loodusteaduste maja ning Tartu Ülikooli molekulaar- ja rakubioloogia instituudiga (TÜMRI) on käesoleval aastal algust tehtud töötubade ja näituste sarjaga „Elu märgid“, mis kompab ilmaelu mõistmisel eri distsipliinide võimalikke kokkupuutepunkte, aga ka traditsioonilistest uurimisharudest täiesti väljapoole jäävaid alasid. EKA arhitektuuri ja uusmeedia tudengid tutvusid tööga teaduslaboris, samuti lugesid hulgaliselt artikleid ja töötasid välja ideed, kuidas luua uusi väärtusi, milles sünteetiline bioloogia humanitaarteadusega koos toimiks. Toimunu põhjal ei saa kuidagi enam öelda, et loomeinimestel pole „tõsiteadusest“ mingit aimu ning neil ei ole võimalusi panustada homse päeva arengusse. Ürituse eestvedaja arhitekt Veronika Valk leiab, et sünteetiline bioloogia tootab meile uusi (ehitus-) materjale, ravimeid, kütust ja kemikaale, mida looduses ei leidu, mistõttu on oluline, et kunstnikud, disainerid ja arhitektid aitavad kombata biotehnoloogia mõjuvälja tänases kultuuri-ruumis ja (soovitav) homseid arenguvõimalusi.

Me elame tööpoolest põneval ajal, mille Ameerika geeniteadlane George Church on võtnud kokku mõttega „Teadus on meie kultuur!“. Soovin selle hüüdlause ümber pöörata ja

öelda, et niisama hästi kehtib ka arusaam „Kultuur on meie teadus!“, see tähendab et kõige parema terviku elu olemuse kohta saame siis, kui oleme nii teaduse kui ka kultuuri suhtes ühtmoodi uudishimulikud ja julgeme esitada küsimusi, mida ei piira poliitilised, majanduslikud, religioossed või mis iganes muud põhjused. Või lihtsalt hirm tuleviku ees ..., sest hirm on kõige kehvem motivaator loova tegutsemise teel! Seega julgem esitada küsimusi. Mida julgemad oma kujutlusis oleme, seda edukam on meie areng tulevikus.

„Elu märkide“ töötube ja näitusi toetab Eesti Kultuurkapital. Näitus „Elu märgid“ oli Tallinna Ülikooli akadeemilise raamatukogu fuajees avatud 12. septembrist kuni 7. oktoobrini (vt lähemalt <http://www.tlulib.ee/index.php/et/raamatukogust-et/galerii/toimunud-naeitused/elumargidnaitus2012>), alates 9. oktoobrist saab ekspositsiooniga tutvuda TÜ molekulaar- ja rakubioloogia instituudi aatriumikohvikus (Riia tn 23, Tartu).

P. S. Autori biokunsti-uurimistööd on toetanud SA Archimedes ja Euroopa Sotsiaalfond.

piibe.piirma@artun.ee